

KIVIJÄRVEN KUNNAN LAUSUNTO VALTIOVARAINMINISTERIÖN ESITYKSESTÄ KUNTALAIKSI 2015

5 § Kunnan vaakuna

Jollei kunta alioikeuskäytännön mukaan voi rajoittaa vaakunansa käyttöä, olisi siitä hyvä olla lain perusteluja selvempi maininta itse laissa, koska hallituksen esitys on vain heikosti velvoittava oikeuslähde eikä KHO:n ratkaisua asiasta ilmeisesti ole olemassa.

6 § Kunnan toiminta

On hyvä, että kunnan toiminta nousee esille. Laissa olisi hyvä jotenkin saada esille, että kunnan tulee järjestää hallintonsa hallintosäännössä toiminnallisista lähtökohdista niin, ettei byrokraattinen hallintosääntö olisi tuloksellisen toiminnan esteenä.

12 § Kuntatalousohjelma

Kuntatalousohjelmassa tulisi selkeästi rajata valtion mahdollisuudet antaa kunnille lisätehtäviä vain siinä tapauksessa, että valtio osallistuu täysimääräisesti uuden tehtävän kustannuksiin. Näin siksikin, että uusi valtionosuuslainsäädäntö kohtelee siinä määrin epäoikeudenmukaisesti Kivijärven kuntaa pienenä kuntana, ettei sillä ole kantokykyä uusiin tehtäviin omarahoituksen osalta.

14 § Valtuuston tehtävät

Valtuuston päätäntään on lisättävä reaalityön eli tuottavuuden lisäämiseen liittyvä organisaation suorituskykyyn eli henkiseen pääomaan liittyvän laadunhallinnan perusteista päättäminen samaan tapaan 6-kohdan mukaan valtuuston on päätettävä rahatalouteen kuuluvista varallisuuden hoidosta ja sijoitustoiminnan perusteista.

15 § Kuntavaalit

Uusi säännös on sen vuoksi epäonnistunut, että uudet valtuutetut, joista monikaan ei tiedä edes, mikä kunta itse asiassa on, oppivat vanhempien valtuutettujen ja viranhaltijoiden valmentamina kuntapäättäjiksi noin kahdessa vuodessa eikä heillä ole edellytyksiä ottaa kantaa kunnan talousarvioon heti valintansa jälkeen. Punnitumpi esitys talousarvioksi syntyy vanhan valtuuston päätöksin, minkä vuoksi valtuustokauden aloittaminen tulee pysyttää entisellään.

16 § Valtuutettujen määrä

Valtuutettujen vähimmäismäärä alenee, mikä on hyvä muutos sellaisissa kunnissa, joissa on vaikea saada edes riittävää määrää varavaltuutettuja valituksi.

5 Luku Kunnan asukkaiden osallistumisoikeus

Edustuksellisen demokratian rinnalla on hyvä tuoda esille esityksen mukaisesti myös suoran demokratian eri vaikuttamiskeinot, joilla kuntalainen voi kuntavaalien välillä vaikuttaa kunnan toimintaan. Tämän lisäksi pitäisi laissa olla maininta laadunhallinnasta, jolla asiakas laadunmäärittäjänä ilmoittaa laadun eli hyvän elämänsä kriteerit kuntapalvelujen tuottajalle.

31 § Toimielinmallit

Kunta toimii oppimisalustana demokraattiseen päätäntään, jolloin muihin toimielimiin kuin valtuuston on voitava valita jäseniksi myös muita kuin valtuutettuja ja varavaltuutettuja.

38 § Kunnan johtaminen

Esityksessä viedään ansiokkaasti eteenpäin kunnallista johtamista niin strategia kuin kuntakonsernin johtamisenkin tasolla. Norton&Kaplan toteavat kuitenkin, että vain 10 % organisaatioista saa toteutettua strategiansa, jolloin vielä tärkeämpää olisi keskittyä organisaation suorituskyvyn kehittämiseen, jotta aiotut suoritukset toteutuisivat suuremmalla kuin 10 % todennäköisyydellä. Tämän vuoksi lakiin olisi otettava maininta suorituskyvystä eli laadunhallinnasta, joka perustuu koko organisaation kyvykkyyteen.

41 § Kunnanhallituksen puheenjohtaja

Organisaatio koostuu avainsidosryhmistään so. omistajuuden edustajat eli luottamushenkilöt, henkilöstö ja asiakas. Kunnanjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan tehtävien määrittelyssä on kyse sidosryhmäyhteistyön määrittelystä. Tärkeää on, että perusasetelmat ovat selvät eli kunnanjohtaja edustaa organisaatiota henkilöstön ja hallituksen puheenjohtaja edustaa luottamushenkilöitä ja että kunnanjohtajalla on itsenäinen asema kunnanhallituksen esittelijänä.

43 § Johtajasopimus

On hyvä, että laki tuntee sopimustyyppinä johtajasopimuksen, jolla voidaan sopia toisin KVTES:n pakottavista säännöksistä. Johtajasopimuksella kompensoidaan kunnanjohtajan muuta henkilöstöä huonompaa irtisanomissuojaa, jolloin laissa olisi hyvä tuoda sen ratio selkeämmin esille, jotta johtajasopimukset täyttäisivät tämän tavoitteen. Laki on imperatiivinen, joten kyseessä lienee oikeusjärjestelmämme ainut sopimustyyppi, jossa on sopimuspakko, joka taas poikkeaa sopimusvapauden periaatteesta. Laissa tulisi olla määräys myös siitä, miten toimitaan, jolleivät osapuolet pääse sopimukseen johtajasopimuksesta.

6 ja 47-49 §:t Omistajaohjaus

Esityksen säännöksillä päästään hyvään alkuun omistajaohjauksen rakentamiseksi nykyvaatimuksia vastaavalle tasolle.

93 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi

Kuntalain on oltava mahdollistava, mitä se ei kuitenkaan tämän säännöksen osalta ole. Nimittäin Kivijärven kunnassa on kolmen johtajan järjestelmä (kunnanjohtaja, sivistysjohtaja, tekninen johtaja) ja divisioonien eli osastojen (hallinto-osasto, sivistysosasto, tekninen osasto) johdossa olevat toimialahallitukset (kunnanhallitus, joka tietysti toimii myös konsernihallituksena, sivistyslautakunta, tekninen lautakunta), joilla on erittäin laajat toimivaltuudet toimialallaan. Ajatus on siis se, että tuetaan osastojen autonomisuutta, mutta kuitenkin ylläpidetään koordinaatiota siinä määrin yllä, että säilytetään kokonaisuuden hallinta.

Lautakunnat voivat subdelegoida päätösvaltaansa alaisilleen viranhaltijoille ja käyttävät niihin päätöksiin otto-oikeuttaan. Jos lautakunnalla ei ole otto-oikeutta vaarannetaan lautakunnan asema toimialahallituksena ja samalla uhkana on, ettei subdelegointeja voida

jatkossa ylläpitää vaan asiat päätetään lautakunnissa, mikä hidastaa palvelutuotantoa ja lisää toimielintyöskentelyä ja työllistää hallintohenkilöstöä, jolloin ei päästä hyödyntämään henkilöstön vaihtuvuutta tuottavuuden kasvattamiseksi.

Eli laissa on mahdollistettava se, että kunta voi hallintosääntönsä määräyksellä säilyttää lautakunnan otto-oikeuden. Muussa tapauksessa valtio puuttuu tapauksessamme vakavalla ja haitallisella tavalla järjestäytymisemme perusteisiin.

111 § Talousarvio ja –suunnitelma

Alijäämän kattamisvelvollisuus kuntayhtymissä on välttämätön säännös kuntayhtymien vastuullisen taloudenpidon varmistamiseksi.

141 § Päätöksen tiedoksianto kunnan jäsenelle

Henkilötietojen poistamisvaatimus toimielinten päätöksistä voi johtaa siihen, että pöytäkirjat ovat vain muutoksenhakuajan tietoverkossa kuntalaisten saatavilla, minkä jälkeen ne varmuuden vuoksi poistetaan kokonaan nähtäviltä. Nythän pöytäkirjat ovat nähtävillä kuluvan ja edellisen vuoden ajan.